

הלכות תפלה וברכת כהנים פרק טו

פרק טו: דברים המונעים נשיאת כפים

א.

שישה דברים מונעין נשיאות כפים:

הלשון, והמומין, והעבירה, והשנים, והיין, וטומאת הידים.

הלשון

הלשון כיצד? העילגין שאין מוציאין את האותיות כתקנן, כגון שקורין לאלפין עינין ולעינין אלפין, או לשבולת סבולת, וכיוצא בהן - אין נושאים את כפיהם.

וכן כבדי פה וכבדי לשון, שאין דבריהם ניכרין לכל, אין נושאים את כפיהם:

המומין

ב.

המומין כיצד?

כהן שיש מומין בידיו או בפניו או ברגליו, כגון שהיו אצבעותיו עקומות או עקשוות, או שהיו ידיו בהקניות - לא ישא את כפיו, לפי שהעם מסתכלין בו.

מי שהיה רירו יורד על זקנו בשעה שהוא מדבר, וכן סומא באחת מעיניו - לא ישא את כפיו.

ואם היה דש בעירו, והיו הכל רגילין בזה הסומא באחת או בזה שרירו זב - מותר, לפי שאין העם מסתכלין בו.

וכן, מי שהיו ידיה צבועות אסטיס ופואה - לא ישא את כפיו.
ואם רוב אנשי אותה העיר מלאכתן בכך - מותר, לפי שאין מסתכלין בו:

העבירה

ג.

העבירה כיצד?

כהן שהרג את הנפש, אפילו בשגגה, ואף על פי שעשה תשובה, לא ישא את כפיו, שנאמר "ידיכם דמים מלאו" (ישעיהו א' ג'ו'), וכתוב "ובפרשכם כפיכם" וכו' (ישעיהו א' ג'ו').

וכהן שעבד עבודה זרה, בין באונס בין בשגגה, אף על פי שעשה תשובה, אינו נושא את כפיו לעולם, שנאמר "לא יעלו כהני הבמות" וכו' (מלכים ב' כ"ג ט'), וברכה כעבודה, שנאמר "לשרתו ולברך בשמו" (דברים י"ח').

וכן כהן שנשתמד לעבודה זרה, אף על פי שחזר בו, אינו נושא את כפיו לעולם. ושאר העבירות אין מונעין:

שונים

ד.

השנים כיצד?

כהן נער לא ישא את כפיו, עד שיתמלא זקנו.

יין

והיין כיצד?

מי ששתה רביעית יין חי בבת אחת אינו נושא את כפיו, עד שיסור יינו מעליו, לפי שהוקשה ברכה לעבודה.

שתה רביעית בשתי פעמים, או שנתן לתוכה מעט מים - מותר.

ואם שתה יתר מרביעית, אף על פי שהיה מזוג, ואף על פי ששתהו בכמה פעמים - לא ישא את כפיו, עד שיסור יינו מעליו.

וכמה היא רביעית? אצבעים על אצבעים על רום אצבעים וחצי אצבע וחומש אצבע. וזה האצבע שמושחין בו בכל התורה כולה הוא הגודל, והוא הנקרא בוהן היד:

טומאת ידיים

ה.

טומאת הידים כיצד?

כהן שלא נטל ידיו לא ישא את כפיו, אלא נטל ידיו במים עד הפרק, כדרך שמקדשין לעבודה, ואחר כך מברך, שנאמר "שאו ידיכם קודש וברכו את יי"י" (תהלים קל"ד:).

חלל

והחלל אינו נושא את כפיו, לפי שאינו בכיהונו:

י.

כהן שלא היה לו דבר מכל אלו הדברים המונעין את נשיאות כפים, אף על פי שאינו חכם, ואינו מדקדק במצוות, או שהיו הבריות מרננין אחריו, או שלא היה משאו ומתנו בצדק, הרי זה נושא את כפיו ואין מונעין אותו, לפי שזו מצות עשה על כל כהן וכהן שראוי לנשיאת כפים, ואין אומרין לאדם רשע הוסיף רשע והימנע מן המצוות:

ואל תתמה ותאמר, ומה תועיל ברכת הדיוט זה, שאין קיבול הברכה תלוי בכהנים, אלא בהקב"ה, שנאמר "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" (במדבר ו:כ"ז), הכהנים עושים מצוה שנצטוו בה, והקב"ה ברחמיו מברך את ישראל כחפצו:

עם שהן אחורי הכהנים אינן בכלל הברכה, והעומדין מצדיהן הרי הן בכלל הברכה.

ואם היתה מחיצה בין הכהנים ובין המתברכין, אפילו היא חומה של ברזל, הואיל ופניהן למול פני הכהנים, הרי הן בכלל הברכה:

נשיאת כפים בעשרה, וכהנים מן המגין.
 בית הכנסת שכולו כהנים - כולן נושאים את כפיהן, ולמי הן מברכין, לאחיהם שבצפון ולאחיהם שבדרום,
 ומי עונה אחריהם אמן, הנשים והטף.
 ואם נשאר שם עשרה כהנים יתר על אלו שעלו לדוכן, העשרה עונים אמן והנשאר מברכין:

ציבור שלא היה בהן כהן אלא שליח ציבור לבדו - לא ישא את כפיו. ואם הבטחתו היא שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפילתו, רשאי.
 ואם אין להן כהן כלל, כשיגיע שליח ציבור לשים שלום, אומר, אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת בתורה האמורה לאהרן ולבניו כהנים עם קדושיך כאמור "יברך י"י וישמרך יאר י"י וכו' ישא י"י וכו' "

ושמו את שמי" וכו' (במדבר ו':כ"ד-כ"ז), ואין העם עונין אמן, ומתחיל ואומר
שים שלום וכו':

יב.

כהן שנשא כפיו בבית הכנסת, והלך לבית הכנסת אחר ומצא ציבור
שמתפללין ולא הגיעו לברכת כהנים - נושא ידיו להן ומברכם, ואפילו כמה
פעמים ביום.

כהן שלא עקר רגליו ממקומו לעלות לדוכן בשעה שאמר שליח צבור רצה,
שוב אינו עולה באותה תפילה.
אבל אם עקר רגליו לעלות, אף על פי שלא הגיע לדוכן אלא לאחר העבודה,
הרי זה עולה ומברך:

יב.

כל כהן שאינו עולה לדוכן, אף על פי שביטל מצות עשה אחת, הרי הוא
כעובר על שלשה עשה, "כה תברכו" (במדבר ו':כ"ג), "אמור להם" (במדבר ו':כ"ג),
"ושמו את שמי" (במדבר ו':כ"ז).

וכל כהן שאינו מברך - אינו מתברך, וכל כהן המברך, מתברך, שנאמר
"ואברכה מברכך" (בראשית י"ב:ג):